



Силабус курсу «Наукові теорії бухгалтерського обліку»

Рівень вищої освіти – **другий (магістерський)**
Ступінь вищої освіти – **магістр**
Освітньо-наукова програма: **«Міжнародний облік»**
Кількість кредитів ECTS – **5**
Рік навчання – **1**, семестр – **2**
Мова викладання – **українська**
Кафедра обліку і оподаткування

Керівник курсу

Прізвище ім'я по-батькові – **д.е.н., доц. Гуменна-Дерій Марія Василівна**
Контактна інформація – humenna_deriy@gmail.com ; +380967360314

Опис дисципліни

Програма курсу спрямовує магістрів на інноваційні технології формування знань та компетенцій підприємств у швидко змінюваному середовищі.

Метою дисципліни є опанування методологічними та організаційними підходами до виконання наукових досліджень в сфері обліку, аудиту і оподаткування, набуття вміння широко використовувати отримані знання для здійснення самостійного наукового пошуку.

Програма курсу та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами наукових теорій обліку. Дисципліна «Наукові теорії бухгалтерського обліку» охоплює теоретико-методологічні основи становлення та розвитку наукових теорій обліку в індустріальному та постіндустріальному суспільстві. Одержані знання повинні сприяти формуванню наукового світогляду з питань теорії обліку. Вивчення дисципліни спрямоване на подальший розвиток наукових теорій обліку. При розгляді курсу аналізуються теорії і моделі обліку, їх ефективність з точки зору процедури обробки даних, корисності для управління, підвищення культури роботи тощо.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 1	1. Бухгалтерський облік як наука, її теоретико-методологічні основи	В результаті вивчення даної теми студенти повинні володіти теоретичними основами, предметом і методом наукових теорій обліку	Опитування, тестування
4 / 1	2. Облікові теорії в системі філософських знань	В результаті вивчення даної теми студенти повинні мати ґрунтовні знання щодо облікових теорій в системі філософських знань	Опитування, тестування
4 / 2	3. Балансові теорії бухгалтерського обліку	В результаті вивчення даної теми студенти повинні володіти теоретичними основами, предметом і методом наукових теорій обліку	Опитування, тестування

2 / 2	4. Аналіз теорій бухгалтерського обліку.	В результаті вивчення даної теми студенти повинні вміти проводити аналіз наукових теорій обліку	Опитування, тестування
4 / 2	5. Облікові теорії постіндустріального суспільства	В результаті вивчення даної теми студенти повинні володіти знаннями щодо становлення та розвитку індустріального суспільства та облікових теорій в ньому	Опитування, тестування
4 / 2	6. Суть, класифікація та загальна характеристика розвитку облікових шкіл	В результаті вивчення даної теми студенти повинні володіти загальними теоретичними основами, завданнями, та видами наукових облікових шкіл	Опитування, тестування
4 / 2	7. Західноєвропейські й інші світові облікові наукові школи	В результаті вивчення даної теми студенти повинні знати західноєвропейські й інші світові облікові наукові школи	Опитування, тестування
4 / 2	8. Провідні українські облікові наукові школи	В результаті вивчення даної теми студенти повинні знати західноєвропейські й інші світові облікові наукові школи	Опитування, тестування

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін: навч.-методич. посіб. для студентів спеціальності «Облік і оподаткування». Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 174 с.
2. Бухгалтерський облік як наука: від основ до наукової картини світу: колективна монографія; за заг.ред В. Я. Плаксієнка. Київ: ЦУЛ, 2021. 340 с.
3. Гуренко Т. О. Взаємозв'язок теорії бухгалтерського обліку з теоріями інших галузей економічної науки. *Економіка та суспільство*. Вип. 40. 2022
4. Дерій В. А. Облікові наукові школи: навч. посіб. [Електронне видання]. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 123 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/47673>.
5. Дерій В. А. Об'єктивна необхідність розвитку облікових наукових шкіл в Україні та їхній вплив на професійну діяльність з обліку й оподаткування. Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій 55-річчю кафедри обліку і оподаткування та 85-річчю від дня народження д. е. н., проф. Б. М. Литвина (26-27 вересня 2024 р., м. Тернопіль). Том 1. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 555 с. С. 71-73.
6. Дерій В., Кучеренко Т. Рогаченко Сергій Микитович – засновник кафедри бухгалтерського обліку та будівничий облікової наукової школи. Вісник економіки. 2025. Вип. 1. С. 108-125. DOI: 10.35774/visnyk2025.01.108.
7. Економічні теорії в системі наукових економічних знань : навч. посіб. Н.П.Мацелюх та ін. К.: Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 226 с.
8. Жук В. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.
9. Жук В. М., Бездушна Ю. С. Місія інституту бухгалтерського обліку в капіталізації національного багатства України: наукова доповідь. К.: ННЦ «ІАЕ», 2019. 40 с.

10. Концептуальні основи розвитку системи бухгалтерського і управлінського обліку та звітності: моногр.; за наук. ред. докт. екон. наук, проф. З.-М.Задорожного. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 288 с.
11. Концепції та парадигми у розвитку теорії та методології обліку: навч. посіб.; за заг. ред. В.М. Савченко. Кропивницький. 2022. 362 с.
12. Корягін М. В., Куцик П. О. Концептуальний розвиток методології бухгалтерського обліку: моногр. Львів : Видавництво ЛКА, 2015. 239 с.
13. Легенчук С. Ф. Історичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку в Україні та світі : монографія; Beau Bassin : GlobeEdit, 2020. 212 с.
14. Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання в умовах євроінтеграції: кол. моногр. / Н. М. Позняковська, С. Я. Зубілевич, О. Л. Міклуха [та ін.]. Рівне : НУВГП, 2019. – 414 с.
15. Розвиток бухгалтерського обліку на основі новітніх ІТ-технологій: колективна моногр./ за ред. Жука В. М., Бездушної Ю. С. К.: ННЦ «ІАЕ», 2017. 450 с.
16. Розвиток обліково-аналітичного забезпечення системи менеджменту підприємств : колективна моногр. за ред. проф. Куцика П.О. та проф. Пилипенка Л.М. Львів: Растр-7, 2019. 309 с.
17. Саєнко, О., Сьомченко, В., & Мельник, А. (2021). Історичні аспекти формування та розвитку бухгалтерського. *Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*, (2 (50), 52-55. URL: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2021-2-50-09>
18. Семанюк В. З. Інформаційна теорія обліку в постіндустріальному суспільстві : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 392 с.
19. Стан і перспективи розвитку бухгалтерського і управлінського обліку в умовах глобалізації : моногр.; за наук. ред. З.-М. В. Задорожного. Тернопіль : Університетська думка, 2020. 295 с.
20. Сучасні виклики та тенденції розвитку обліку, оподаткування, аудиту і звітності в Україні й світі: колективна монографія. Житомир: ПП «Рута», 2020. 347 с.
21. Шкуліпа Л. В. Розвиток бухгалтерського обліку у вимірі міжнародних стандартів фінансової звітності та інноваційних технологій: методологія та практика: монографія. Ніжин: ТПК «Орхідея», 2020. 616 с.
22. Яструбський М.Я. Теорія і практика бухгалтерського обліку в період цифрової економіки. *Сучасні питання економіки і права*. 2020. Вип. 1. С. 187-193. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sper_2020_1_23
23. Яценко В.Ф. Що таке «традиційна» теорія бухгалтерського обліку та чому її критикують? *Економіка харчової промисловості*. 2020. Т. 12. Вип. 2. С. 82-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eclii_2020_12_2_12
24. Яценко В.Ф. Вплив еволюційної трансформації соціально-економічної системи на теорію бухгалтерського обліку. *Економіка харчової промисловості*. 2019. Т. 11. Вип. 4. С. 71-79. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp_2019_11_4_11.
25. Baker Richar, Martin E. Persson. Historical Developments in the Accountancy Profession, Financial Reporting, and Accounting Theory (Studies in the Development of Accounting Thought) Kindle Edition. Emerald Publishing Limited (November 15, 2021)
26. Breton Gaétan. A Postmodern Accounting Theory: An Institutional Approach Kindle Edition. Emerald Publishing Limited 2019.
27. Harry I. Wolk, James L. Dodd, et al. Accounting Theory: Conceptual Issues in a Political and Economic Environment. 2018, Emerald Publishing Limited, 257 p.
28. Melnyk N., Burdenyuk T. Positive And Normative Accounting Theory In The Modern World. Economic strategies for the development of society : monograph. International Science Group. Primedia eLaunch LLC, 2020
29. Semenyshena, N., Sysiuk, S., Shevchuk, K., Petruk, & I. Benko. Institutionalism in Accounting: a Requirement of the Times or a Mechanism of Social Pressure. *Independent*

Journal of Management & Production, 2020. 11(9), 2516-2541. DOI: <http://dx.doi.org/10.14807/ijmp.v11i9.1440>.

30. Yatsenko, V. F. (2019). Vplyv evoliutsiinoi transformatsii sotsialno-ekonomichnoi systemy na teoriyu bukhgalterskoho obliku. *Food Industry Economics*, 11 (4), 71-79. doi: 10.15673/fie.v11i4.1549

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи (реферати, наукові доповіді) перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20 %. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4	
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінг	Самостійна робота	
Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять. Опитування проводиться з 1-4 теми.	Тестування у системі Moodle по 1 змістовому модулі	Оцінювання відбувається за виконання поставленого завдання. Оцінка формується як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час тренінгу.	Оцінювання відбувається за виконання поставленого завдання. Реферативне представлення правильно виконаного завдання – 60 балів. Презентація та захист отриманих дослідницьких результатів – 40 балів.	Тестові завдання (5 тестів по 2 бали) – макс. 10 балів. Теоретичні питання (2 питання по 20 балів) – макс. 40 балів. Задача (1 задача – 50 балів) – макс. 50 балів

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом